

Alberdaniaren dekalogoia

1. Aspaldian gauza gutxi ari zen mugitzen euskal argialetxeen munduan. Baziren pare bat argialetxe handi, aspalditik hor daudenak, eta inertziatz zebilen guztia. Gu bezala, argialetxe txiki batzuk baziren berriz, *Igela*, *Pamiela*, *Emak Bakia Baita*... baliabide xumez sortuak, azpiegitura xumez eta argitalpenen ur loak astintzen zituztenak. Gure asmoa, ALBERDANIAREN asmoa, urloak harrotzea da. Asmo eragilea du gure proiektuak.

2. Azpiegitura xumea, baliabide xumeak baditugu ere, asmoa ez da xumea, handia baizik. Eta asmo hori garatzeko elkarlanerako prest gaude.

3. ALBERDANIA ez da ezeren, ez inoren kontra sortu: Literaturaren alde baizik.

4. Literatura diogu, izan ere, ALBERDANIA literaturatik eta literaturarako apustu bat baita oso-osorik. Literaturaren esparruan mugituko gara, eta horri nahi diren erantsiak jarriko zaizkio, baina literatura izaten jarraituko du. Diren jenero guztiak izango dute sarrera gurean. Egokiera bilatzea izango da gure lana.

Orain arte lehen labealdian hiru liburu atera ditugu hiru jenerota-koak, eta lerro gauek idazten ari garela, beste lau daude atarian. Heldu literaturan hor ditugu saiakera bat: *Nombrar, enbrujar* (Mikel Azurmendi). Poema liburu bat: *Laino artean zelatari* (Felipe Juaristi), eta Narrazio liburu: *Itzalen itzal* (Juan Garzia Garmendia). Atarian dira, berriz, haur literaturako gure lehen aleak. Oraingoz bi sail: KALAMATXIN saila (8-10 urte): *Egunez parke batean* (Juan Kruz Igerabide); OSTIRAL saila (13 urtetik gora): *Leizezulo* (Jexuxmari Mendizabal). Oraingoz aurreragorako utziko dugu urte bitarte horretarako propio nahi dugun sail berezia. Horiez gain, gure bigarren saiakera daukagu atarian. *Zirkuluaren hutsmina* Iñaki Aldekoarena, eta Aldekoak berak egindako eta antolatutako *Euskal ipuinen antologia bat*.

Liburu horien egileei, mamiari, eta liburuei beraiei erreparatuta bizpahiru erreflexio egin nahi genituzke.

5. Izan ere, ALBERDANIaren apostua kalitatearen aldekoa da. Kalitatea literaturtasunaren aldetik, eta kalitatea objektuaren aldetik ere. Liburu-objetu plazerrezkoak egin nahi ditugu. Eta horretarako, bereziki zaindu ditugu diseinuak, eta irakurgarritasuna (lerro artekoak, kaxak, letra motak). Horren harira, goiko idazle zerrenda horri, beste artista izen bat erantsi behar diogu: Antton Olariaga, aski ezaguna euskal literaturaren eta argitalpengintzaren barruan. Anttonek berak lortu duela uste dugu liburua begietatik sartzea.

6. Bestalde, idazleak ilusionatu nahi ditugu. Eta horretarako ezin bestekoa da lehen aipatu dugun asmo eragilea. Idazleek ilusioa izan dezaten nahi guke gurekin argitaratzeko. Era bakarra da irakurleak ilusiona arazi nahi baditugu, liburudenda batean sartzen direlarik.

7. Argialetxeek eskuarki bi funtzio behintzat izaten dute. Ezer egin gabe jasotzen dituen lanak bideratzea da bata, eta bestea, lanak eragitea, langaiak proposatzea, eta idazleak lanean jartzea, nolabait esan behar bada, liburu ideiak sortzea. Bigarren alderdi hori iruditzen zaigu nahiko utzia egon dela gure artean. Gure ahaleginek hortik ere joko dute.

8. Gure argialetxea, berez, euskal literaturaren esparruan mugitzeo jaioa bada ere, ez dugu aterik itxi nahi, autoreak askatasun osoz, albo erderaren bat erabili nahi izango balu, eta hor dago, lehen liburu horien artean, bat, Mikel Azurmendirena, gaztelaniaz. Hala ere, horretan ere oreka bat mantentzen saiatuko gara, eta euskarazko lanetan bezala, hor ere, kalitatea erabili nahi dugu kriterio bakar.

9. ALBERDANIaren aurkezpena dela eta, askok eta askok galde-tu digu, nola bururatu ote zaigun krisi garai hauetan argialetxe bat martxan jartzea. Baina noizko dira pentsamendu liburuak? Noizko musika? Eta, prosaren plazerra, noizko? Krisi garaietarako ez bada?

10. Literatura baita ALBERDANIaren funtsa ipuintxo bat kontatuko dizuet, ez baita itxurazkoa dekalogoia 9 puntuko hanka motza gerta dadin.

«Diotenez, 1572ko azaroaren 11n, Tycho Brahe astronomoari, zerrura begira zegoela eta bere tresneria miresgarriari esker, izar berri bat agertu omen zitzaion, ordura arte ikustezina erabat. Iparraldera zegoen. Hartz Nagusiaren eta Casiopea konstelazioaren arteko orte zabalduan eta Artizarraren larrean. TYchok haren bilakaera jarraitu zuen 1573ko urtarriletik 1574ko martxoa bitartean, eta 1,4 handi izate-tik begibistan, aienatu arteko bide guztia aztertu zuen. Hasieran zuria omen zen, hurrena horitzen joan zen, eta, azkenik, gorritasun sotilez

koloreztatu eta gero, itzali bide zen; izan ere, daniarrak bakarrik ikusi zuen, eta beste inork ez zion begirunerik eskaini. Handik hara, eta orain arte, ezin atzeman zen haren arrastorik zeru mugan. Tycho Brahek, ordea, koordenadak idatzita utzi zituen, eta kronika zaharrei kasu eginez gero, badakigu aurretik izan zela, agi danean, antzeko izar ezandarik 300 bat urteaz behin: 945ean, behintzat, egiatzatutako lehena, eta 1274an, bigarrena.

Larehun urte pasa dira eta 1993ko maiatzean, hala ere, Tycho Braheren behaketa hark bere segida izan du. Hantxe, Casiopearen Wezker alderotuari begira jartzen bazarete, gau izartsu batean, eta marra alegiazko bat egiten baduzue Artizarreraino, eta handik beste alegiazko bat Hartz Nagusiaren gurtezpataraino, mugatua izango duzue haren eremua. Iparraldera daukazue ALBERDANIA. Izar txiki bat da, xuri zurbila, baina elezaharrak dioenez hari begira zenbat eta begi gehiago iltzatu, orduan eta luzaroago iraungo du irazekia, kolore aldatetaketak gorabehera. Izango ahal du Tycho Braherenak baino bititza luzeagoa!»

Inazio Mujika Iraola